

Provinciale Staten van Noord-Holland

Haarlem, 14 december 2021

Onderwerp: Verbinding A8-A9, landschapsplan

Kenmerk: 1744161/1744179

Bijlagen:

- 1) ontwerpbesluit**
- 2) eindrapportage landschapsplan**
- 3) advies onafhankelijk kwaliteitsteam**
- 4) advies van de minister van OCW**

1. Inleiding

Een nieuwe weg tussen de A8 en de A9 zorgt voor een verbetering van de leefbaarheid en verkeersveiligheid in Krommenie en Assendelft en een betere bereikbaarheid van de regio Zaanstreek en de regio IJmond. De provincie Noord-Holland doet samen met de Vervoerregio Amsterdam, de gemeenten in de regio, de rijksoverheid en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier, onderzoek naar de mogelijkheden van de weg. De weg kruist het UNESCO Werelderfgoed Stelling van Amsterdam en het open landschap tussen Heemskerk en Assendelft. Dat vraagt om een zorgvuldige inpassing waarbij rekening wordt gehouden met de leefbaarheid in onder andere de nabijgelegen woonwijk Broekpolder. Meer informatie over het project staat op de website www.VerbindingA8-A9.nl.

Wij bestendigen de keuze voor het Golfbaanalternatief als het Voorkeursalternatief Verbinding A8-A9. Wij gaan in gesprek met het Rijk en andere partners om te komen tot een strategie voor de financieringsmogelijkheden van het project.

Hiermee zetten wij een belangrijke stap richting de planuitwerking en realisatie van de Verbinding A8-A9. Wij geven hiermee ook uitvoering aan het coalitieakkoord 2019-2023 “Duurzaam

doorpakken!”. In het coalitieakkoord staat: *De huidige voorkeursvariant van de verbinding A8-A9 zal verder onderzocht worden. Om het landschap te sparen zal gekeken worden of het mogelijk is de weg verdiept of in een tunnel aan te leggen. In dit onderzoek worden ook klimaatadaptatie en de aansluiting van Krommenie en Assendelft op openbaar vervoer meegenomen. Leidend bij de definitieve keuze voor een voorkeursvariant is het behoud van de Werelderfgoedstatus van de Stelling van Amsterdam. Om op korte termijn iets te doen aan de grote overlast voor de omwonenden van de N203 bij Krommenie investeren we in de leefbaarheid, bijvoorbeeld in maatregelen om de luchtkwaliteit te verbeteren.*

Op basis van het landschapsplan willen wij de Verbinding A8-A9 verdiept aanleggen in het landschap tussen de Dorpsstraat in Assendelft en de A9. Daarnaast willen wij maatregelen nemen om de Outstanding Universal Value (OUV) van de Stelling van Amsterdam in het plangebied te herstellen en te versterken. Deze maatregelen zijn gericht op de hoofdweerstandslijn, de schootsvelden en inundatiekommen en het watermanagement van de Stelling van Amsterdam.

Wat ging vooraf

Op 29 mei 2018 hebben wij het Golfbaanalternatief aangewezen als voorkeursalternatief (kenmerk 969948/1076329). Besloten is om voor dat alternatief een landschapsplan Stelling van Amsterdam/Verbinding A8-A9 op te stellen met als doelstelling het herstellen en versterken van de OUV van de Stelling van Amsterdam en het zo optimaal mogelijk inpassen van de Verbinding A8-A9. Het besluit een landschapsplan op te stellen vloeit voort uit de afspraken die zijn gemaakt met de minister van OCW naar aanleiding van de planMER en de adviezen van ICOMOS, het adviesorgaan van UNESCO.

Op 12 november 2019 hebben wij besloten de scopewijzigingen (kenmerk 1160469/1283882) voortvloeiend uit het coalitieakkoord *Duurzaam Doorpakken!* door te voeren in het project Verbinding A8-A9.

In februari 2020 (kenmerk 1160469/1357255) hebben wij u geïnformeerd over de analysefase van het landschapsplan. Het analyserapport beschrijft de ontstaansgeschiedenis van de Stelling van Amsterdam. Ook bevat het een analyse van het landschap en de staat waarin de Stelling van Amsterdam zich - binnen het studiegebied van de Verbinding A8-A9 - bevindt. Het rapport beschrijft de mate waarin de Stelling van Amsterdam verweven is met het landschap. Het consortium van adviesbureaus concludeert dat verbetering van de staat van de Stelling van Amsterdam gewenst en mogelijk is. In mei 2020 (kenmerk 1427994/1427999) bent u geïnformeerd over het af laten vallen van de tunnelvariant. Eind oktober 2020 (kenmerk 1501582/1501584) hebben wij u geïnformeerd over de voortgang. In juni 2021 hebben wij de resultaten van de tweede fase van het Landschapsplan aan u verstrekt (kenmerk 1611086/1611097) waarbij de analyse is vertaald naar bouwstenen voor het Landschapsplan. Het gaat om bouwstenen voor enerzijds de Stelling van Amsterdam en anderzijds voor de inpassing van de weg.

In november 2019 hebben wij ook besloten om, naast het landschapsplan, twee onderzoeken te starten:

- een onderzoek naar maatregelen om op de korte termijn de leefbaarheid rond de N203 in Krommenie te verbeteren;

- een onderzoek naar de mogelijkheden om Krommenie en Assendelft beter op het openbaar vervoer te laten aansluiten.

De resultaten van beide onderzoeken zijn als Programma Krommenie aan u aangeboden in maart 2021 (kenmerk 1591210/1591226). Uit beide onderzoeken kwam naar voren dat maatregelen op de korte termijn en maatregelen voor het stimuleren van het OV- en fietsgebruik, niet de problematiek van de leefbaarheid en bereikbaarheid oplossen. Een nieuwe verbinding tussen de A8 en A9 is nodig om de verkeersdruk in Krommenie dusdanig te verlagen dat de leefbaarheid en bereikbaarheid verbeteren.

2. Doelstellingen en evaluatiecriteria

Naast de doelstellingen en evaluatiecriteria wordt hier ingegaan op de belangrijkste uitkomsten van het landschapsplan.

Vertrekpunt

Het Landschapsplan Stelling van Amsterdam / Verbinding A8-A9 kent een dubbele doelstelling:

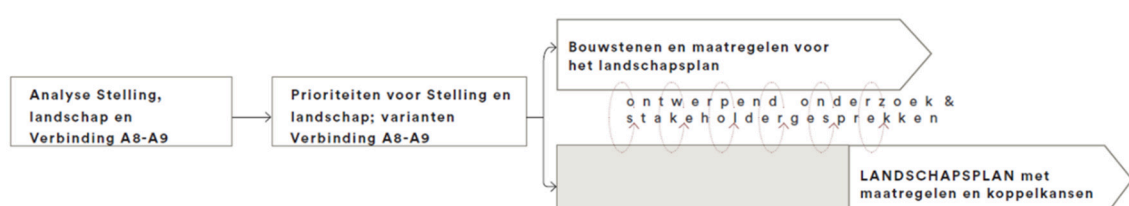
1. het formuleren van maatregelen voor het behoud, het herstel en de versterking van de Outstanding Universal Value (OUV) van de Stelling van Amsterdam;
2. het optimaal inpassen van de Verbinding A8-A9, zodat die kernkwaliteiten van het werelderfgoed (als uitwerking van de OUV) zo veel mogelijk behouden blijven en waar mogelijk hersteld en versterkt.

Met deze dubbele doelstelling is een consortium van diverse partijen (Antea Group, KuiperCompagnons, BoschSlabbers, Marinus Kooiman Cultuurhistorische projecten, bunkerQ en VenhoevenCS) aan de slag gegaan.

In juli 2021 heeft UNESCO besloten de werelderfgoedstatus ook aan de Nieuwe Hollandse Waterlinie te verlenen. De Stelling van Amsterdam en de Nieuwe Hollandse Waterlinie vormen nu samen het werelderfgoed 'Hollandse Waterlinies.' In het landschapsplan wordt voor de overzichtelijkheid echter nog steeds over het werelderfgoed Stelling van Amsterdam gesproken. De mate en wijze van bescherming en de kernkwaliteiten/OUV zijn niet gewijzigd door het besluit van het UNESCO-comité.

Het proces van het landschapsplan

In onderstaand schema is het proces van het landschapsplan uitgebeeld.

Gedurende het proces zijn de partners van het project betrokken. Naast de Vervoerregio Amsterdam en de gemeenten zijn dat de Rijksdienst voor Cultureel Erfgoed (RCE), Rijkswaterstaat (RWS) en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK).

Gestart is met het analyseren van de Stelling van Amsterdam. Daarbij is gekeken naar de historie van de Stelling, de ontwikkelingen van de afgelopen jaren en de actuele situatie buiten. De eerder afgegeven adviezen van ICOMOS zijn eveneens betrokken bij deze analyse. Daarnaast is het Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL) Assendelft e.o. geanalyseerd. Het gaat met name om de kernkwaliteiten van het BPL. Tenslotte zijn voor de wegverbinding de richtlijnen en technische (on)mogelijkheden geïnventariseerd.

Na de analyse is een aantal prioriteiten voor de Stelling van Amsterdam, het BPL en het tracé van de Verbinding A8-A9 geformuleerd. Vervolgens zijn deze prioriteiten vertaald naar bouwstenen en maatregelen voor het landschapsplan. Dat is gedaan door middel van ontwerpend onderzoek en stakeholdergesprekken.

Samenvatting maatregelen Landschapsplan

In het Landschapsplan Stelling van Amsterdam / Verbinding A8-A9 zijn 40 maatregelen opgenomen. Deze maatregelen vormen een samenhangend geheel voor het behoud, herstel en versterking van de OUV van de Stelling van Amsterdam, en voor de aanleg van een Verbinding A8-A9 via het tracé van het Golfbaanalternatief.

De maatregelen op hoofdlijnen zijn:

- Voor het herstellen en versterken van de hoofdweerstandslijn wordt beplanting aangebracht, coupures gemarkeerd, informatievoorziening geplaatst en een deel van de hoofdweerstandslijn hersteld bij de Communicatieweg;
- Voor het herstellen van de openheid van schootsvelden en inundatiekommen worden de verzorgingsplaatsen, de golfbaan en beplanting verwijderd en wordt de aansluiting op de A9 verdiept aangelegd.
- Voor het herstellen van het watermanagementsysteem worden maatregelen genomen om, bijvoorbeeld, inundatie weer mogelijk te maken.
- Voor de inpassing van de Verbinding A8-A9 wordt een verdiepte ligging in het gebied van de Stelling van Amsterdam én in de Assendelver polders toegepast en wordt de verbindingsweg aangesloten op de A9 met een volledig knooppunt (de verbindingsweg is dan bereikbaar vanaf A22 en A9).

Vanwege de aanleg van de Verbinding A8-A9 zijn mitigerende en compenserende maatregelen nodig voor allerlei aspecten zoals geluid, natuur en landschap. De maatregelen die een invloed hebben op de OUV van de Stelling van Amsterdam zijn integraal onderdeel van het landschapsplan. Dit is om te voorkomen dat in de volgende fase extra maatregelen nodig zijn die een negatief effect kunnen hebben.

Koppelkansen en aanbevelingen

Door het consortium is een aantal koppelkansen en aanbevelingen in beeld gebracht. Deze koppelkansen en aanbevelingen op het gebied van natuur, water en recreatie bieden de mogelijkheid om andere doelstellingen van de gezamenlijke overheden ‘te koppelen’ aan de ontwikkelingen. Daarmee kan extra kwaliteit worden toegevoegd en kan werk met werk worden gemaakt. De koppelkansen en aanbevelingen worden in een volgende fase van het project verder verkend en uitgewerkt.

Een onderwerp wat in een volgende fase verder wordt uitgewerkt is natuur(compensatie). Het effect op Natuurnetwerk Nederland (NNN) en bijbehorende compenserende maatregelen wordt verder onderzocht. Daarbij is aandacht voor de ecologie en de kansen voor het versterken van ecologische verbindingen. Het opgestelde landschapsplan kent onvoldoende diepgang om daar uitspraken over te doen, maar geeft wel een beeld van waar de kansen liggen.

Conclusies landschapsplan

Het maatregelenpakket van het landschapsplan kent een positief effect op een aantal onderwerpen.

Stelling van Amsterdam

Het landschapsplan richt zich hoofdzakelijk op het behouden, herstellen en versterken van de OUV van de Stelling van Amsterdam. Het realiseren van de maatregelen uit het landschapsplan leidt tot een kwaliteitsimpuls van de Stelling van Amsterdam en het landschap in het plangebied: hoofdweerstandslinje, inundatiekommen / schootsvelden en het watermanagementsysteem worden hersteld en beter beleefbaar gemaakt. De werking van het inundatiesysteem geeft een grote meerwaarde voor de beleefbaarheid. De Stelling van Amsterdam in dit gebied heeft de afgelopen decennia aan herkenbaarheid en gaafheid ingeboet. De uitvoering van de in het Landschapsplan uitgewerkte maatregelen geven voldoende mogelijkheden tot herstel daarvan, waardoor de ruimtelijke kwaliteit van het gebied een sterke impuls krijgt.

Bijzonder Provinciaal Landschap (BPL)

Eén van de kernkwaliteiten van het BPL is de openheid van het landschap. De maatregelen in het landschapsplan hebben een positief effect op de openheid van het landschap. Het verdiept aanleggen van de weg zorgt er voor dat de openheid gewaarborgd wordt. Het vergroten van de openheid in het gebied van de Stelling van Amsterdam versterkt deze kernkwaliteit. Door de aanleg van de weg wordt de kernkwaliteit ‘Aardkundige en landschappelijke kwaliteit’ wel aangetast. Het maatregelenpakket zorgt voor voldoende compensatie door bijvoorbeeld ruimte te geven aan de Kil en het terugbrengen van de karakteristieke blokverkaveling in het gebied waar nu de golfbaan ligt. De derde kernkwaliteit ‘Ruimtelijke dragers’ wordt zoveel mogelijk ontzien door de verdiepte ligging van de weg. In het vervolgproces wordt in onderlinge wisselwerking met de natuur- en watercompensatie het aspect BPL-compensatie nader belicht en uitgewerkt.

Leefbaarheid

Inwoners van de Broekpolder maken zich zorgen over een toename van geluid en fijnstof als gevolg van de Verbinding A8-A9. Door wijzigingen in het wegontwerp kunnen we dat voor het grootste deel voorkomen. De verdiepte ligging van de Verbinding A8-A9 zorgt voor minder geluidsbelasting

in de omgeving, zowel in Broekpolder als in Assendelft. Ook het volledig knooppunt in plaats van een onvolledig knooppunt voorkomt een verslechtering van de leefbaarheid in Beverwijk.

In het kader van de Wijzigingsovereenkomst hebben wij toegezegd te kijken naar de mogelijkheden voor (bovenwettelijke) maatregelen om de leefbaarheid in de Broekpolder te waarborgen. De raden van Heemskerk en Beverwijk hebben aangegeven dat de leefbaarheid in Broekpolder niet achteruit mag gaan. De gereserveerde bijdragen zijn door de gemeente gelabeld aan aanvullende maatregelen die de leefbaarheid in de Broekpolder voldoende waarborgen. Door de bijdragen van Beverwijk en Heemskerk specifiek te labelen aan bovenwettelijke maatregelen wordt een precedentwerking in andere projecten voorkomen.

Voor het verder beperken van de geluidsbelasting is het mogelijk om 'stil asfalt' aan te leggen op de A9, A22 en de Verbinding A8-A9. Hierdoor wordt de toename van de geluidsbelasting in de Broekpolder teniet gedaan en is in het grootste deel van de wijk sprake van een lagere geluidsbelasting dan in de referentiesituatie 2030 (zonder Verbinding A8-A9). Op een aantal plekken blijft de geluidsbelasting ongeveer gelijk, maar kan sprake zijn van een toename tot 0,5 dB. In de planuitwerkingsfase wordt zoals gebruikelijk een gedetailleerd onderzoek gedaan naar de geluidsbelasting, waarin de effecten van bijvoorbeeld stil asfalt in detail zichtbaar worden.

Ontwikkelingen op bovenregionale en landelijke schaal, zoals de uitvoering van het Schone Lucht Akkoord en het schoner worden van het verkeer, zorgen voor een algehele verbetering van de luchtkwaliteit, ook na 2030. Door de aanleg van de Verbinding A8-A9 is op enkele plaatsen nabij de aansluiting van de Verbinding A8-A9 op de A9, sprake van een kleine afname van de luchtkwaliteit ten opzichte van de referentiesituatie (zonder Verbinding A8-A9). Ten opzichte van de huidige situatie is nog steeds sprake van een verbetering van de luchtkwaliteit.

Bereikbaarheid

De maatregelen in het landschapsplan hebben eveneens een positief effect op de bereikbaarheid. Door de aansluiting op de A9 te wijzigen in een volledig knooppunt, ontstaat een robuuste aansluiting van twee (snel)wegen. Hiermee verbetert de doorstroming en verkeersveiligheid. Door het volledig knooppunt blijft de bereikbaarheid van Beverwijk en Velsen-Noord op peil. Wanneer een onvolledig knooppunt gerealiseerd zou worden, ontstaan op het lokale wegennet van Beverwijk en Velsen-Noord meer opstoppingen.

3. Financiering

Kosten en baten

Op basis van het landschapsplan is een schatting gemaakt van de investeringskosten door middel van een SSK-kostenraming (standaardsystematiek voor kostenramingen). In onderstaande tabel is een overzicht weergegeven van de investeringskosten van de verschillende onderdelen van het plan.

Onderdeel	Kosten
Verdiepte, volledige knoop en tracédeel in het gebied van de Stelling van Amsterdam (inclusief aanpassingen A9)	313
Tracédeel buiten het gebied van de Stelling van Amsterdam (tussen Groenedijk en A8, inclusief verdiepte ligging in BPL)	469
Bijkomende, noodzakelijke maatregelen (verzorgingsplaatsen, golfbaan, kabels en leidingen)	101
Maatregelen voor herstel en versterking van de Stelling van Amsterdam	26
Totaal	909

De investeringskosten zijn uitgedrukt in miljoenen euro, exclusief BTW,¹ prijspeil 2021. Er is sprake van een onzekerheidsmarge van 25%. Daarmee kunnen de investeringskosten oplopen tot ruim een miljard euro. De noodzakelijke kosten voor instandhouding (beheer en onderhoud) van de weg zijn nog niet geraamd.

De maatschappelijke baten van het project worden geschat op circa € 945 miljoen. Het gaat met name om een betere bereikbaarheid en kortere reistijden. De baten liggen hoger dan de maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) uit 2018.² Toen waren de maatschappelijke baten geraamd op € 500 miljoen.

Dekking

De projectpartners (provincie, Vervoerregio Amsterdam en gemeenten) hebben in een bestuursovereenkomst uit 2012 € 111 miljoen toegezegd. In mei 2018 hebben wij besloten het Golfbaanalternatief aan te wijzen als voorkeursalternatief. Tegelijkertijd hebben wij besloten een aanvullende bijdrage van € 30 miljoen te reserveren om een deel van de dekking te regelen en onderhandelingen met het rijk te kunnen voeren over financiering. De bijdrage van de provincie neemt dan toe van € 50 miljoen naar € 80 miljoen. De projectpartners (Vervoerregio en gemeente) dragen gezamenlijk € 61 miljoen bij waardoor de toegezegde bijdrage uit de regio op € 141 miljoen

¹ Voor een deel van het project kan BTW gecompenseerd worden. Voor de aanpassingen aan het Rijkswegennet kan geen BTW gecompenseerd worden.

² Het ministerie van Financiën heeft in 2020 de discontovoet voor MKBA's herzien. Door een lagere discontovoet nemen de waarden van toekomstige baten toe. In een maatschappelijke kosten-batenanalyse (MKBA) worden de verwachte baten en kosten van het project, nu en in de toekomst, teruggerekend (oftewel gediscoteerd) naar het heden op basis van de toe te passen discontovoet. Als de totale baten na discontering groter zijn dan de totale kosten, dan is het maatschappelijk rendement van het project groter dan de gehanteerde discontovoet, en stijgt naar verwachting de maatschappelijke welvaart als het project wordt uitgevoerd. De discontovoet kan worden opgevat als het minimaal vereiste rendement vanuit maatschappelijk perspectief. Disconteren is noodzakelijk om een correcte afweging te kunnen maken tussen (veranderingen in) brede welvaart in het heden versus die in de toekomst. Daarbij geldt dat hoe hoger de discontovoet is, hoe minder gewicht wordt toegekend aan de kosten en baten in de (verre) toekomst.

komt. Er resteert nog een financieel gat van circa € 770 miljoen, exclusief de kosten voor beheer en onderhoud (prijspeil 2021).

4. Participatie

Bij de opstelling van het Landschapsplan is overleg gevoerd met verschillende organisaties en eigenaren. De kern van het projectteam wordt gevormd door de projectpartners (SOK). Het gaat om de volgende organisaties: provincie Noord-Holland, Vervoerregio Amsterdam en de gemeenten Zaanstad, Beverwijk, Uitgeest, Velsen en Heemskerk, aangevuld met adviseurs van de ministeries van OCW (RCE) en I&W (RWS) en het Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier. Aanvullend hebben het Recreatieschap, TenneT (vanwege de hoogspanningsleiding) en de Gasunie (vanwege gaspersleidingen) inbreng geleverd. Met de experts van de projectpartners zijn op het gebied van natuur, landschap en erfgoed verschillende stakeholdergesprekken geweest.

Ook belangenorganisaties verenigd in de Groene Combinatie waaronder Landschap Noord-Holland, LTO Noord, Stichting OerIJ en de bewonersorganisatie Houd Broekpolder Leefbaar zijn uitgenodigd om mee te denken over het herstel en versterken van de Stelling van Amsterdam en de inpassing van de weg. Deze (bestuurlijke) uitnodiging is door partijen niet aangenomen. Zij hebben aangegeven geen inbreng te willen leveren in het dossier A8-A9.

Met de leden van het bestuur van de Stichting Exploitatie Golfbaan IJmond Noord (Egijn) en leden van de Vereniging Heemskerkse Golfclub zijn gesprekken geweest over de positie van de golfbaan in het Landschapsplan. Beide besturen hebben aangegeven geen toekomst te zien op de huidige locatie vanwege de duur van de werkzaamheden van de Verbinding A8-A9 en de eisen die worden gesteld aan een golfbaan vanuit de OUV van de Stelling van Amsterdam. De baan is meerdere jaren niet in gebruik door de aanleg. Beide besturen verwachten als gevolg hiervan een leegloop van leden. Daarnaast past een inland links golfbaan (poldergolfbaan die voldoet aan de OUV) niet in de visie van de besturen op de lay-out van de baan. In een volgende fase wordt in overleg met beide besturen gewerkt aan een voorstel voor verplaatsing, uitplaatsing of compensatie.

De verzorgingsplaatsen en tankstations Twaalfmaat en Akermaat zullen verdwijnen. Het rijksbeleid ten aanzien van de brandstofverkooppunten (tankstations) is dat beiden dienen terug te keren langs de A9. In de volgende fase wordt dit onderdeel van het onderzoek. Met de exploitanten van beide restaurants is gesproken over het vervolgproces.

Ten behoeve van de kortetermijnmaatregelen Krommenie zijn in 2020 zogenaamde omgevingstafels opgericht. Primaire doel van deze tafels was een toelichting op het proces rondom de kortetermijnmaatregelen, daarnaast is het proces van het Landschapsplan op deze tafels besproken. Deelnemers aan de omgevingstafel zijn onder andere het Platform Krommenie, Werkgroep verkeer Krommenie, vertegenwoordigers van verschillende scholen in Krommenie en Assendelft, VNO-NCW, EvoFenedex en Kamer van Koophandel.

Het consortium heeft onderzocht of er een ontwerp voor de Verbinding A8-A9 te maken is, dat ingepast kan worden in het landschap van de Stelling van Amsterdam. In een volgende fase is binnen de kaders van dit ontwerp ruimte voor dialoog met de bredere omgeving. Het indienen van zienswijzen is nu niet aan de orde, aangezien het Landschapsplan geen formeel ruimtelijk document is.

Externe adviezen

Kwaliteitsteam

Een kwaliteitsteam is ingesteld om onafhankelijk te adviseren over de (tussen)producten bij de stappen van het landschapsplan. Het doel is om de kwaliteit van het op te leveren landschapsplan te bewaken en waar nodig te verbeteren, door middel van een dialoog tussen de experts in het Kwaliteitsteam en de experts van het consortium. Het kwaliteitsteam adviseert onafhankelijk aan de Stuurgroep Verbinding A8-A9.

Het kwaliteitsteam is positief over het landschapsplan. Het kwaliteitsteam constateert dat de Stelling van Amsterdam in dit gebied de afgelopen decennia aan herkenbaarheid en gaafheid heeft ingeboet en dat de uitvoering van de in het landschapsplan uitgewerkte maatregelen voldoende mogelijkheden geeft tot herstel daarvan.

Het kwaliteitsteam wijst erop dat het totaalpakket aan maatregelen in zijn samenhang de kwaliteit van de voorgestelde oplossing bepaalt. Alleen als dit pakket volledig wordt uitgevoerd, kan worden bereikt dat de doorsnijding van het werelderfgoed Stelling van Amsterdam door de Verbinding A8-A9 het werelderfgoed niet verzwakt en zelfs versterkt. Het behoort in de visie van het kwaliteitsteam niet tot de mogelijkheden om selectief te kiezen uit onderdelen van het maatregelenpakket of uit te ruilen.

Het kwaliteitsteam spreekt zijn waardering uit voor de navolgbaarheid, samenhang en compleetheid van het totaalpakket van het landschapsplan. Het mooie en goed gekozen beeldmateriaal draagt daar in belangrijke mate aan bij. Het landschapsplan kent een goede balans tussen bestuurlijke overwegingen en de eisen die door ICOMOS zijn gesteld.

Ministerie van OCW

De minister van OCW is positief over het landschapsplan. Zij is van mening dat het landschapsplan laat zien dat het mogelijk is om de wegdoorsnijding zorgvuldig in te passen waardoor de aantasting van de OUV beperkt blijft. De aan de aanleg van de wegverbinding gekoppelde herstelmaatregelen in de directe omgeving van het plangebied leiden volgens de minister tot een verbetering van de herkenbaarheid en beleefbaarheid van dit deel van de Stelling van Amsterdam. Door deze maatregelen volledig uit te voeren ontstaat volgens de minister een positieve balans voor de beleving van dit gedeelte van het werelderfgoed als gevolg van de ingreep van de wegverbinding.

De minister is bereid om zo nodig het plan te verdedigen richting UNESCO onder de voorwaarde dat het landschapsplan integraal uitgevoerd wordt; een kwalitatieve inpassing van de weg gecombineerd met het totaalpakket aan herstelmaatregelen voor de Stelling van Amsterdam.

Stuurgroep

De Stuurgroep Verbinding A8-A9 is positief over het landschapsplan. De stuurgroep onderschrijft het advies van het kwaliteitsteam. Daarnaast heeft de stuurgroep kennis genomen van het standpunt van Beverwijk en Heemskerk over de leefbaarheid in Broekpolder. Beide gemeenten geven aan dat met de komst van de Verbinding A8-A9 de leefbaarheid in Broekpolder niet mag verslechteren ten opzichte van de situatie in 2030 zonder Verbinding A8-A9 (referentiesituatie). De Stuurgroep adviseert om in een volgende fase te onderzoeken wat de mogelijkheden zijn voor aanvullende maatregelen voor de leefbaarheid in Broekpolder.

5. Proces en procedure

Op basis van het landschapsplan SvA/A8-A9 en het bestendigen van onze keuze het Golfbaanalternatief aan te wijzen als voorkeursalternatief voorzien wij twee processen.

Werelderfgoedstatus

In het coalitieakkoord hebben wij uitgesproken dat behoud van de werelderfgoedstatus van de Stelling van Amsterdam leidend is bij de definitieve beslissing over het voorkeursalternatief.

Met de minister van OCW is in april 2018 afgesproken dat, op basis van het Landschapsplan en de daarin voorgestelde maatregelen voor de Stelling van Amsterdam, de minister vaststelt of bij de realisatie van de verbinding A8-A9 het behoud van de OUV van de Stelling van Amsterdam voldoende geborgd is. Na besluitvorming in PS informeren wij de minister van OCW.

De minister heeft UNESCO in november 2018 geïnformeerd over deze aanpak van het vervolgetraject via een Landschapsplan. De minister van OCW is namens de Staat der Nederland namelijk het aanspreekpunt voor UNESCO. Gedeputeerde Staten hebben zelf geen rechtstreeks contact met UNESCO.

Het ministerie van OCW staat hierbij op het standpunt dat het als lidstaat, welke het Werelderfgoedverdrag heeft geratificeerd, zelf bepaalt wat acceptabel is in het behoud van de OUV van het werelderfgoed Stelling van Amsterdam. Dit past binnen de internationaal gemaakte afspraken.

Het is vervolgens aan UNESCO wat zij met het dossier doet. UNESCO kan besluiten het dossier, al dan niet begeleid met een advies van ICOMOS (adviesorgaan UNESCO), te agenderen voor een vergadering van het Werelderfgoed Comité. Dit Werelderfgoed Comité komt jaarlijks bijeen in de periode eind juni/begin juli. Het comité heeft in haar besluit over de uitbreiding van de werelderfgoedstatus van de Stelling van Amsterdam met de Nieuwe Hollandse Waterlinie expliciet bepaald dat men op de hoogte gehouden wil worden van de ontwikkelingen rond de Verbinding A8-A9.

De verwachting is dan ook dat ICOMOS een advies zal uitbrengen aan UNESCO over het landschapsplan en het project Verbinding A8-A9. Als een advies uitgebracht wordt, wordt deze geagendeerd voor het Werelderfgoed Comité in juni/juli 2023.

Financiën

Wij gaan de komende periode gesprekken voeren met het Rijk en partners om te komen tot een strategie voor de financiering van het project. Dit vindt plaats in twee stappen. Allereerst wordt een analyse gemaakt van mogelijke financieringsbronnen. Vervolgens gaan we met het partijen in gesprek over de financieringsmogelijkheden van het project. Wij hanteren als uitgangspunt dat er zicht moet zijn op de financiering van het project voordat PS een besluit nemen over het starten van de planuitwerkingsfase.

Planning

Naar verwachting wordt in de zomer van 2023 meer duidelijk over de status van werelderfgoed voor de Stelling van Amsterdam / Hollandse Waterlinies. Deze duidelijkheid is nodig om verder te kunnen gaan met het project zonder dat de status van werelderfgoed in gevaar komt. Zodra er zicht is op financiering van het project, inclusief een eventuele aanvullende bijdrage van de provincie, en de status van werelderfgoed, komen wij bij u terug voor de start van de volgende fase van het project.

5. Voorstel

Wij stellen u voor te besluiten overeenkomstig het bijgaande ontwerpbesluit.

Gedeputeerde Staten van Noord-Holland,

dhr. A.Th.H. van Dijk, voorzitter

mw. R.M. Bergkamp, provinciesecretaris

Ontwerpbesluit

Nr.

Provinciale Staten van Noord-Holland;

gelezen de voordracht van Gedeputeerde Staten van 14 december 2021;

gelet op ,

besluiten:

1. de maatregelen uit het Landschapsplan Stelling van Amsterdam / Verbinding A8-A9 als samenhangend pakket vast te stellen voor het herstellen en versterken van de OUV van de Stelling van Amsterdam en voor het inpassen van de weg via het tracé van het Golfbaanalternatief;
2. dat voor zij een besluit nemen over het starten van de planuitwerkingsfase:
  - a. er zicht is op financiering van het project
  - b. en dat bij realisatie van het landschapsplan de werelderfgoedstatus behouden blijft.

Haarlem,

Provinciale Staten voornoemd,

, voorzitter

, statengriffier